

สอนนักเรียนให้รู้จัก
การให้ และรู้จักคิด
วิเคราะห์ ด้วยเหตุผล
ตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง

โครงการเสริมศักยภาพการขับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียงสู่ส堪านศึกษา มูลนิธิสยามกัมมาจล

ປັດຕາ ປ້າຍກຸງກາ

โรงเรียนดาราวิทยาลัย จ.เชียงใหม่

ความมุ่งมั่นตั้งใจ หรือสถานการณ์ของจุดเริ่มต้น

ครุปนักดา ปัญญา หรือ “ครูแจง” มีความใฝ่ฝัน
อย่างจะเป็นครุตั้งแต่เด็ก เพราะได้แรงบันดาลใจ
จากครุหลายท่านที่เป็น Idol เพราะครุจะไม่ต้องรอบ
ในการเรียนรู้ แต่ครุแต่ละวิชาจะมีวิธีการสอนที่
แตกต่างกันออกไป เช่น **ครุวิภาดา ปรนวุฒิ** ครุ
สอนภาษาไทยที่ไม่ได้สอนเฉพาะในตำรา แต่จะดึง
สิ่งที่อยู่รอบตัวมาเป็นตัวอย่างเพื่อสอดแทรกการ
ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันที่จับต้องได้ ทำให้
นักเรียนในห้องสนุกับการเรียนวิชานี้ โดยเฉพาะ
ในการสอนเรื่องภาษาพยุงหรือเรื่องให้เข้าใจได้ง่าย ที่
บอกจากครุจะสอนวรรณคดีแล้ว ครุยังสอนการ
ทำงานเป็นทีม ที่ให้นักเรียนต้องซ้อมหรือเรื่องให้เป็น
ทีม เพราะการให้เรื่องให้คนเดียวไม่ได้ ถ้าไม่พร้อม
ก็ต้องไปซ้อมใหม่ให้พร้อมก่อน กว่าจะผ่านครุได้
คะแนน นอกจากนักเรียนจะต้องออกเสียงที่มีทั้ง
ตัวสะกดถูกต้องชัดเจนแล้ว ยังจะต้องผสมผสาน
อย่างลงตัว โดยครุจะเน้นการไม่ลืมเพื่อน ... เป็น
วิธีการสอนที่ครูแจงประทับใจ และที่สำคัญ ทำให้
ศิษย์ไม่ลืมครุ เช่นเดียวกัน

ครูแจงจึงรู้สึกว่าอาชีพครูมีความสุขและครูเป็น “ผู้ให้” ครูแจงชอบที่จะถ่ายทอด ชอบที่จะสอนคนให้เป็น คนดี เมื่อเรียนจบครูแจงจึงสมัครเป็นครูที่โรงเรียน ดาวริทยาลัย โรงเรียนที่ครูแจงเคยเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาล

ภาพความประทับใจสมัยที่เป็นนักเรียน ทำให้ครู
แจงคิดเสมอว่าถ้ามีโอกาสได้เป็นครู ก็จะทำเหมือนกับครู
เคยสอนตัวเองมา

เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนค่าราวิทยาลัย

โรงเรียนค่าราวิทยาลัยมีเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังอุปนิสัยผู้เรียน ให้เป็นผู้รู้จักความรักและการแบ่งปัน มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม และใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข (เข้าใจและยอมรับผู้อื่น)

โรงเรียนค่าราวิทยาลัยเป็นโรงเรียนคริสต์เดียนที่เน้นปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมกับนักเรียน โดยเฉพาะเรื่อง “ความรักและการให้” หลักหลาຍวิธี เริ่มจากทุกเช้า ก่อนเข้าเรียน นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนคริสต์จริยธรรมพระคัมภีร์ หรือโขมรูม ดังแต่ชั้นอนุบาล แม้ว่าเด็กนักเรียนส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธแต่ก็ซึมซับกระบวนการบ่มเพาะจากการร้องเพลง การฟังเรื่องเล่าจากพระคัมภีร์ที่ล้วนเป็นเรื่องสอนใจให้นักเรียนประพฤติดี โดยเฉพาะในเรื่องของการรักผู้อื่น กระบวนการทำซ้ำๆ เช้า ทำให้คุณธรรมเหล่านี้เข้าไปอยู่ในใจของครูและนักเรียน เกิดความรักและเอื้ออาทรต่อกันและต่อผู้อื่น ครูแจงเล่าว่า

●● สิ่งที่โรงเรียนได้ให้เราเก็บคือ ความรักที่เกิดจากการให้ การให้ที่ไม่หวังผลตอบแทน แม้ว่าเราจะนับถือศาสนาพุทธ ความต่างทางศาสนาไม่ใช่ปัจจัยหหองการใช้ชีวิตรหรือการทำงานที่นี่เลย เพราะเรา明白ว่าความรักเป็นสิ่งที่สวยงาม เราเมื่อกำหนดการทำงานที่นี่เลย ความสุขในแบบฉบับธรรมะ ซึ่งปัจจุบันนี้ เพลงที่บันมีสารที่เป็นเรื่องสอนใจ

ก็ยังร้องได้ แล้วก็จำได้หมด... ครูแจง เชื่ออย่างหนึ่งว่าเด็กค่าราที่จบออกไปเราจะมีคุณลักษณะอย่างเดียวคือ เราจะเป็นผู้ให้ที่ดี แล้วก็เป็นผู้รับที่ดี เช่นเดียวกัน”

โรงเรียนมุ่งเน้นจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีวิวัฒนาการสมบูรณ์ตามแบบพระเยซูคริสต์ ซึ่งเป็นรากฐานของโรงเรียนมา ya นานจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร ที่เห็นคุณค่าของความรักและการเอาใจใส่ต่อกัน ดังที่ผู้อำนวยการ อวยพร ห่วงตะถุ ยึดเป็นหลักในการบริหารจัดการว่า “เรามีข้อพระคัมภีร์เรื่อง รักเพื่อบ้านเหมือนรักตนเอง ซึ่งนำไปสู่การบริหารจัดการ ทั้งเรื่องของการดูแลบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง หรือครูในโรงเรียน โรงเรียนเราเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เพราะฉะนั้น ต้องใช้การบริหารจัดการเป็นทีม และเราจะอยู่กันแบบพี่แบบน้อง ช่วยเหลือกัน ให้กำลังใจกัน โดยวัฒนธรรมของเรา คือ เราจะไปอธิษฐานให้กำลังใจคนที่เขามีความทุกข์ และเราจะจดใจกับคนที่เขามีความสุข แสดงความยินดีร่วมกัน เราจะดูแลครูทางด้านจิตใจและจิตวิญญาณ และสิ่งที่เราเก็บฝึกฝังกับนักเรียนคือ นักเรียนจะต้องช่วยเหลือ ดูแลซึ่งกันและกัน และรู้จักแบ่งปันให้กับคนที่เขามีน้อยและขาดสนับสนุน ในพิธีมัสการตอนเช้า เราจะมีการอธิษฐาน ร้องเพลง แล้วก็จะมีการถวายทรัพย์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการให้ ว่าให้อย่างไรจึงมีความสุขยิ่งกว่าการรับ เพราะฉะนั้น เมื่อไรที่มีโอกาส เราจะให้นักเรียนได้รู้จักคำว่าให้ ไม่ว่าจะเป็นการให้ด้วยเงิน สิ่งของต่างๆ หรือการกระทำ และทำอย่างไรให้นักเรียนอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข”

●● หนูชอบคำสอนว่า “การให้เป็นเหตุให้เราไม่ความสุขยิ่งกว่าการรับ” หนูเคยสงสัยว่าคำสอนนี้จริงหรือ แต่ช่วงเทศบาลคริสต์มาส เราไม่การแลกของขวัญกัน มีอยู่ปีหนึ่ง หนูทำบุญเองแล้วนำมาแจกเพื่อนๆ แล้วรู้สึกดีจัง ก็เลยย้อนนึกถึงคำสอนนี้ ว่า อ้อ มันเป็นอย่างนี้นี่เอง”

“เมื่อเราเข้ามหาราชวิทยาลัย เรารู้สึกได้เลยว่า เราโชคดีที่เราได้รับโอกาสดีๆ จากการที่เราได้ทำกิจกรรมต่างๆ ได้เข้าค่าย ได้ทำการฝึกอบรมต่างๆ ตอนอยู่ที่โรงเรียน ได้ฝึกให้เราทำงานเป็น รู้จักเข้าสังคม”

นางสาวศุภรัสมี กระพันพงศ์สกุล (น้องจูน)
ศิษย์เก่า ปัจจุบันศึกษาที่คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

●● ช่วงเทศบาลคริสต์มาส นอกจาก การแจกขนมแล้ว พี่มารยนยังได้ไปทำ กิจกรรมกับน้องๆ ชั้นอนุบาลและประถม เป็นการสอนสัมพันธ์รุ่นพี่กับรุ่นน้อง ที่ไม่ใช่เฉพาะครูเท่านั้นที่จะเป็นผู้ดูแลน้องๆ แต่เราเป็นรุ่นพี่ก็ต้องสอนสัมพันธ์ ให้ความอบอุ่นกับน้องๆ ด้วย”

นางสาวอรพรรณ ไครมูล
ศิษย์เก่า ปัจจุบันศึกษาที่คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้

โรงเรียนมหาราชวิทยาลัยมีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิค ต่างๆ มาบูรณาการกันเพื่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 เทคนิคใหญ่ๆ คือ **Dara TBM** การ กำกิจกรรม และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Dara TBM เตรียมความพร้อมผู้เรียน

โรงเรียนมหาราชวิทยาลัยจัดการเรียนการสอนที่ยึด หลัก Brain Based Learning คือ ตลอดเวลา Dara TBM (Dara Teaching with the Brain in Mind) เป็นแนวคิดใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามหลักการทำงาน ตามธรรมชาติของสมอง เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียน ให้ สมองได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และได้รับการพัฒนาการ เรียนรู้อย่างเหมาะสมกับวัย เน้นการใช้กิจกรรมที่เอื้อให้ นักเรียนมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ผู้เรียนมีความสุข มีการพัฒนาทักษะทางภาษา ทักษะการ คิด รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดี เพื่อ ให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ โดยครู แต่ละวิชาจะมีเทคนิคที่แตกต่างหลากหลายในการนำไป ประยุกต์ใช้จัดการเรียนรู้ของตนเอง บางครั้งใช้ก่อนจัดการ เรียนรู้เพื่อให้นักเรียนสนใจในบทเรียน บางครั้งใช้กระทุ่น ระหว่างเรียนเพื่อให้นักเรียนสนุก

ฝึกฝนนิสัยจากการทำงานเป็นทีม

ครูจะจะบอกกับนักเรียนเสมอว่า “ทุกวันนี้ครูไม่ได้สอนแค่ในหนังสือนะ ครูกำลังสอนวิชาชีวิตไปด้วยวิชาชีวิตต้องคู่กับวิชาการ”

การเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจอย่างลึกซึ้งได้ คือ การเรียนรู้จากกิจกรรมที่ต้อง “ลงมือทำ” (Active Learning) เพราะนักเรียนจะได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติจริงที่มีทั้งปัญหา ความสำเร็จและความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจริง ในระหว่างกระบวนการทำงาน นักเรียนก็จะได้ฝึกทักษะและนิสัยของการรู้จักและเข้าใจความสามารถ/ ความถนัดของตนเองและเพื่อน การแบ่งงาน ความรับผิดชอบตามความสามารถ การฟังกันและยอมรับความแตกต่าง การช่วยเหลือกัน ความสามัคคี การให้อภัย การแบ่งปัน การเห็นคุณค่าและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

โรงเรียนดาววิทยาลัยเป็นโรงเรียนที่เน้นให้นักเรียนทำกิจกรรมมาก แบ่งได้เป็น

- กิจกรรมในห้องเรียน เช่น บทบาทสมมติ โครงการ (เศรษฐกิจพอเพียง/ STEM/ รายวิชา เป็นต้น)

- กิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ค่ายนักเรียนแคนนำพาเพียง เป็นต้น

ปลูกฝังทักษะชีวิต ด้วยการให้นักเรียนฝึกนำปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำงาน

กระบวนการสอนเพื่อให้เด็กเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูจะให้เด็กเรียนรู้จากการกระบวนการทำโครงการ โดยให้โจทย์ยาก ๆ ซึ่งครูจะให้นักเรียนวางแผนอย่างไร ให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา และพานักเรียนเรียนรู้และกระตุนให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักคิดในการทำงาน ใช้วางแผน แก้ปัญหา และตัดสินใจ ด้วยการ “ตั้งคำถาม” เช่น ทำไม่อยากเรียนรู้เรื่อง

นี้ นักเรียนมีความรู้เพียงพอที่จะทำแล้วหรือยัง ถ้ายังไม่พอ จะหาความรู้เพิ่มเติมได้จากที่ไหน นักเรียนแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างไร เป็นต้น รวมทั้งฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามหรือประเด็นที่สนใจ แล้วช่วยกันหาคำตอบ ด้วยกระบวนการโครงงานหรือการสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเอง

หลังจากทำโครงงานเสร็จหรือกิจกรรมการเรียนรู้ทุกรอบ ครูจะให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน และสรุปความรู้ด้วยการ “ตอบบทเรียน” ว่านักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากการทำโครงงาน และกระบวนการทำงานนั้นสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ อย่างไร ซึ่งคำถามตอบบทเรียนนี้จะช่วยให้นักเรียนได้ย้อนทบทวนและสะท้อนการเรียนรู้ของตัวเอง เช่น นักเรียนทำกิจกรรมอะไร ทำไมจึงทำกิจกรรมนี้ ก่อนทำมีความรู้เพียงพอหรือไม่ และมีวิธีหาความรู้เพิ่มเติมอย่างไร นักเรียนมีการวางแผนการทำงานทำกิจกรรมนี้ให้ประสบความสำเร็จได้อย่างไร ต้องใช้คุณธรรมอะไรบ้าง มีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร และนักเรียนจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร เป็นต้น จากคำตอบของนักเรียน ครูจะสามารถประเมินได้ว่านักเรียนได้เรียนรู้และใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการคิดและทำงานหรือไม่ อย่างไร และครูจะได้ให้ผลสัมฤทธิ์กลับกับนักเรียนอันจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

เพื่อให้ “เข้าถึงใจ” จึงให้นักเรียนจัดกิจกรรม เพื่อสร้างการเรียนรู้ให้ผู้อื่น

นอกจากการสอนในสาระวิชาแล้ว เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะของการทำงานร่วมกัน มีโอกาสบำบัดปรัชญามาใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น และเห็นคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูจะงใช้ชี้วิถีทางกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสร้างเมื่อตนให้นักเรียนแกนนำใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ออกแบบและจัดกิจกรรมเพื่อสื่อสารถ่ายทอดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นนามธรรมให้ผู้อื่นเข้าใจ และนำไปปรับใช้กับชีวิต ชีวันนักเรียนคิดว่าเพื่อนจะเรียนรู้ได้ดีต้องลงมือปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรมเรียนปนเล่น (Play & Learn) และใช้การทดลองบทเรียนหลังกำกิจกรรม เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการลงมือทำทั้งนี้ บทบาทของครูจะจง เมื่อนักเรียนไปจัดกิจกรรมขยายผล คือ coy ให้กำลังใจและคำปรึกษา โดยใช้การจัดการความรู้ ทั้ง BAR (Before Action Review) และ AAR (After Action Review) ให้นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานของตนเอง

เพราะเชื่อว่า “การเรียนรู้ระหว่างการเดินทาง ของกระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ” ทำให้ครูจะเลือกใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ เพราะทำให้เห็นวิธีการคิดของเด็กในทุกขั้นตอนของการทำงาน สามารถเติมเต็ม เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเห็นเป้าหมายการทำงานร่วมกัน รู้หน้าที่ของตนเอง เด็กสามารถสอบทานการทำงาน รู้ปัญหาและอุปสรรคการทำงาน และครูสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กได้ว่าได้ผลหรือไม่ เพื่อนำมาพัฒนาการสอนในครั้งต่อๆ ไป

เข้าใจถึง “ใจ” ต้อง “เข้าใจ” นักเรียน

ครูจะเจล่าว่า “โดยบุคลิกจะไม่ใช่คนดู แต่จะเป็นคนที่แฟร์ความรู้สึกกับนักเรียนเสมอ นั่นหมายความว่า นอกจากที่เราจะเป็นครูแล้วจะต้องเป็นทั้งแม่ ก้า ที่เพื่อน ก้า ที่ทุกอย่างได้ในเวลาเดียวกัน ดังนั้น เด็กบางคนเวลาที่มีปัญหา ก็จะคุยกับครูจะได้ทุกเรื่อง หลักการสอนที่สำคัญของครูจะคือ วิธีการสอนแบบกัลยานมิตร เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขามีความสุข สิ่งที่ครูคาดหวังคือนักเรียนต้องเจริญเติบโตเป็นคนดี มีความสุข การสอนก็เหมือนการปลูกต้นไม้ ต้องระดับดี น้ำพรวนดินใส่ปุ๋ย นอกจากการสอนต้องให้ความรักเข้าไปด้วย

บางวันเจอบัญหาเด็กที่ทะเลกับที่บ้านมา ลิงโรงเรียนร้องให้ฟูมฟายไม่เลาอะไว้แล้ว ตอนสอนครูก็สอนเต็มที่ก่อน แต่เมื่อสอนเสร็จก็ต้องเรียกเด็กมาคุยว่า “ที่หนูไม่เรียนนี่หนูมีปัญหาอะไร บอกครูได้ไหม แข็งกับครูหน่อยสิ” เด็กก็จะเล่าให้ฟัง ครูก็จะรู้สึ้งปัญหา และชวนพูดคุยและใช้การตั้งคำถามเพื่อให้เด็กคิดและหาทางแก้ปัญหาต่อไป

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ครูใส่ใจดูแลเด็ก และทำให้เด็กไว้วางใจ จะเป็นโอกาสทั้งที่ครูจะช่วยแก้ปัญหาเด็ก หรือสนับสนุนเด็กตามความสามารถได้

“ครูแจงใช้ชีวิตรักการศึกษา คุณถึงปมปัญหาที่เกิดขึ้น ชวนกันハウวิธีแก้ไข แล้วร่วมมือกับเด็กแก้ปัญหา อีกทางหนึ่ง ก็คือร่วมมือกับทางบ้าน ในการพัฒนาเด็กแต่ละคน หากครูสังเกตให้ดี ก็จะรู้ว่าเด็กแต่ละคนมีศักยภาพที่แตกต่างกัน ครูแจงจะช่วยให้เด็กรู้จักตนเอง ได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนออกมา และพัฒนาศักยภาพนั้นไปในแนวทางที่เหมาะสม เช่นในช่วงที่เด็กจะเลือกคณะสอบเข้าโควต้าของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เด็กบางคนจะสนใจพ่อแม่บังคับ ต้องตีกรอบว่าต้องเป็นคณะนี้ แต่เด็กไม่สนดหรือไม่ชอบ ผู้ปกครองมักโทรศัพท์มาขอให้ครูแจงช่วยคุย แต่ครูแจงก็ฝากรหัสคิดไปให้ว่า แท้ที่จริงแล้วให้เด็กมีความสุขที่จะเรียนแบบไหนส่งเสริมเขาไปเถอะ สังคมไม่ต้องการคนเก่งแต่สังคมต้องการคนดี อุยู่อย่างไรให้มีความสุข อุยู่อย่างไรที่จะไม่เดือดร้อน ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะรับฟังและชูกิตติให้ว่า “เขากลีมไป” เพราะผู้ปกครองยึดเอาแต่ตัวเอง เป็นหลัก โดยที่ไม่ได้สนใจว่าลูกตัวเองว่าเป็นอย่างไร”

ที่ครูแจงประทับใจ คือ **น้องแพรวา** (ฐิติวรรณ สิริ) เป็นเด็กที่ครูแจงดูเขามาตั้งแต่เด็ก เนินพัฒนาการเติบโตระบบความคิดของเขามีเวลาคุยกันตลอดสนใจทั้งนักเรียน พราระเป็นเด็กเรียนดี เรียนมาทางสายวิทย์ ที่บ้านจะตั้งความหวังและวางแผนไป pragmatism ที่เขาก้าวเดินไปเป็นแพทย์ แต่เพรمرةสำรวจตัวเอง มาธุรัตัวว่าจะต้องเอาดีทางด้านภาษา แต่เพรไม่กล้าบอกคุณแม่ เพราะกลัวว่าพ่อจะเสียใจ ครูแจงก็จะบอกตลอดว่า “ไม่เป็นไร ให้อธิบายให้แม่ฟังให้เข้าใจเหมือนที่พูดกับครูแจงนี้แหละ ว่าเราเลือกเรียนในสิ่งที่เราทำได้ ในสิ่งที่เรารัก ทำให้เพรกล้าบอกแม่ และครูก็ปรึกษาหารือกับคุณแม่เพื่อช่วยกันหาทางออก พร

จะถูนตอน Admission “แพรจะเข้าจุฬา จะทำให้ครูแจงดูนี่ทำให้ครูแจงเลียนนะ” ครูแจงก็บอกว่า “ครูรักพี่แพรวะ พี่แพรต้องสู้” แล้วก็จะโทรให้กำลังใจกัน จนกระทั่งวันที่เข้าสอบ Admission ติดอันดับราชภัฏฯ ครูแจงเป็นคนแรกที่เข้าโทรหา แพรทำได้แล้ว จนถึงทุกวันนี้ “รากยังติดต่อกันอยู่เสมอ ทุกๆ ครั้งที่ปิดเทอมเขาก็จะแรมมาหาครูแจง แรมมาคุย คือมันเป็นบรรยายกาศที่อบอุ่น เราภูมิใจมาก มันรู้สึกตื้นตันที่ว่าเข้าได้ดี เพราะถึงแม้ว่าเราจะไม่ได้ช่วยอะไรเขามากมายแต่เราเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เขาระบุความสำเร็จ”

คุณแม่น้องแพรวาเล่าไว้ว่า “สำหรับแม่แล้ว ครูแจงเหมือนลูกสาวคนโตนั้น ที่คุณแม่รู้สึกไว้ใจเข้า เข้าดูแลลูกๆ ของคุณแม่ เมื่อนักบุญพ่อดูแลน้องด้วย เด็กๆ จะให้ความเคารพเหมือนคุณครูแล้วก็จะให้ความไว้วางใจ ความพิเศษของครูแจงคือการดูแลเด็กเป็นรายบุคคล แล้วดูว่าน้องแต่ละคนมีปัญหาอะไรไหม เข้าเด่นที่จะเสริม方言 ภาษาด้อยที่จะเข้าไปดูแลอย่างไร ซึ่งครูแจงเป็นคนที่จำเด็กแม่นมาก จำเด็กได้นิยามแล้วนั่น เพราะโรงเรียนนี้เด็กเย่อร์ แล้วครูแจงก็ยังเชื่อมโยงไปถึงผู้ปกครองอีก

พี่แพรมานะเล่าให้ฟังว่า เวลาพี่แพรเครียดๆ จะไปหาครูแจง เพราะครูเคยให้กำลังใจว่า น้องแพรกำได้อยู่แล้ว ครูแจงมีนิจ ครูแจงกอด เขาจะบอกว่า เวลาอยู่ที่โรงเรียนเขาก็รู้สึกอบอุ่น พ้ออยู่ที่บ้านเขาก็กอดแม่ พ้ออยู่โรงเรียนก็มีครูแจงเป็นเหมือนพี่อีกคนหนึ่ง”

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเด็ก และความรู้สึกต่อครูฯ

เด็กจะซึมซับตัวอย่างจากครูโดยที่เด็กไม่รู้ตัว กับบุคลิกภาพและวิธีการสอน การเปลี่ยนแปลงของเด็กจะเป็นลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป สามารถพัฒนาต่อยอดไปเรื่อยๆ

จากการติดตามนักเรียน ครูแจงพบว่า การจัดการเรียนรู้นี้สามารถปลูกฝังนิสัยความใฝ่รู้ของเด็ก ทำให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น เกิดความรับชอบในการทำงาน เด็กสามารถสื่อสารได้ พูดจาคล่องไหล่ เช่น นำสิ่งที่เรียนรู้จากการทำกิจกรรมในโรงเรียนไปออกแบบกระบวนการสอนน้องในค่ายนักเรียนแغانนำพอด้วยของมูลนิธิยาสตรคุณ และได้นำกระบวนการ BAR และ AAR ไปใช้ในการทำกิจกรรม กับห้องรุ่นน้องและครูซึ่งได้รับคำชมเชยจากทีมงานว่าเด็กสามารถออกแบบกระบวนการทำงานได้เหมือนครู และเด็กหลายคนนำไปใช้ในการทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย

“แม้ว่าเราจะมีการวางแผนการจัดกิจกรรมกับเพื่อนนักเรียนแغانนำพาระหว่างเรียนอื่น (ปรินซ์ฯ) มาเป็นเดือนแล้ว ก็ตาม แต่เมื่อจะจัดกิจกรรมเราต้องมีการ BAR กัน เพื่อเตรียมการจัดกิจกรรมต่างๆ ก่อน เพราะเรามากจากต่างคนต่างความคิด การทำ BAR เป็นเหมือนการให้เราปรับความเข้าใจหรือตีกรอบความคิดการมองเป้าหมายที่ตรงกัน

ก่อน เพื่อให้ทำกิจกรรมไปในทิศทางเดียวกัน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน เมื่อทุกคนทำไปตามแผนที่ได้รับมอบหมาย ข้อผิดพลาดต่างๆ ก็จะน้อยลง และเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดขึ้น เรายังสามารถ AAR กันได้ทันท่วงที่ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นมีสาเหตุจากอะไร และเราจะสามารถแก้ปัญหาเพื่อให้กิจกรรมข้างหน้าดีขึ้นอย่างไร เช่น เรากับว่าห้องชั้นประถมยังไม่เข้าใจเมื่อตนน้องมัชยอมปลาย เพราะบางกิจกรรมอาจจะยากเกินไป ไม่สามารถดูแลตัวเองได้เหมือนเด็กชั้นต่ำเด็กไม่ชินกับสถานที่ ทำให้เราต้องมีการคุยกันในระหว่างกระบวนการทดลอง และต้องปรับกรอบจุดประสงค์ของกิจกรรมให้แคบลง เป็นการสร้างความเข้าใจในระดับตัวเองก่อน จากเดิมที่หวังว่าน้องจะสามารถเป็นวิทยากรเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้ด้วย

เมื่อحنูได้เรียนรู้และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ทำให้หనูเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น มีวิธีการคิดการตัดสินใจที่มีเหตุมีผล รอบคอบมากยิ่งขึ้น รู้จักคิดก่อนพูด ไม่รู้่ว่าม เพราะเมื่อก่อนหนูจะเป็นคนค่อนข้างใจร้อนแต่ตอนนี้เมื่อตนต้องหยุดคิดมากขึ้น ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งทำให้ได้รับประสบการณ์ในการทำงาน เพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญา ฝึกให้มีภาวะผู้นำ รู้จักการวางแผนตัวให้เหมาะสม พัฒนาทักษะการพูด กล้าคิดกล้าทำในที่สิ่งถูกต้อง สร้างสรรค์และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ให้เป็นคนที่รู้จักวางแผน รู้จักจัดสรรเวลาให้เหมาะสม ใช้ชีวิตให้สมดุล สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีจิตอาสาที่จะทำประโยชน์เพื่อสังคม”

●● หลักการทำงานของครูฯ จึงคือเน้นคน ครูฯ จงสอนให้เข้าใจ “ถ้าคนมีใจในการทำงาน งานก็จะออกมาดี อย่างนักเรียนแรกนำในแต่ละรุ่น ครูไม่ได้มองหาคนที่เก่งเพื่อที่จะมาเป็นนักเรียนแรกนำ แต่ครูอยากรู้ว่าได้คนที่มีใจให้กับงานที่กำ สามารถเสียสละและเต็มที่กับงาน เพราะความสามารถด้านอื่นๆ เราฝึกกันได้” ตลอดการทำงานครูฯ จึงจะคอยให้กำลังใจเด็กๆ เสมอ เราจะคุยกันตลอด ทุกครั้งที่ทำงานกับครูฯ จึงจะสัมผัสได้ถึงความรัก ความหวังดี และความห่วงใยที่ครูมีให้เสมอมา

นางสาวศุภรัตน์ กระพันพงศ์สุกุล (บ้องจุบ)
ศิษย์เก่า ปัจจุบันศึกษาที่คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สิ่งที่เก่งประทับใจจากการทำงานกับเพื่อนๆ คือ รู้สึกว่ากิจกรรมเหล่านี้สอนให้เราทำงานเป็น คือเราทำงานกันเป็นระบบมาก และทำให้กลับมาบริหารงานในมหาวิทยาลัยได้ดีโดยที่เดียว และก็ไม่มีพาร์ทเนอร์งานที่ได้รู้ใจเราเท่าเพื่อนๆ แก่นนำเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว เพราะทุกคนทำงานกันเป็นระบบจริงๆ

●● สำหรับเก่ง ครูฯ จงเป็นครูที่ดีมากๆ เลย เพราะครูฯ จงจะเป็นครูที่รับฟังว่าเรา มีความเห็นอย่างไร เวลาเมื่อไรที่ความเห็นต่างกันครูฯ จงจะเปิดโอกาสให้พูดให้แสดงความเห็น หากเราผิดพลาดตรงไหน ครูฯ จงก็จะพูดเชิงอุ่นคุย คิดเห็นว่าครูมองในมุมต่างออกไปอย่างไร คือครูฯ จงจะสอนเราในเชิงبلاغเปลี่ยนความเห็นของกันและกัน มันทำให้เรารู้สึกสนิท และรู้สึกว่าความเห็นเราถูกมีประโยชน์นะ”

นายธนากร อาษาภิจ (บ้องก่ง)
ศิษย์เก่า ปัจจุบันศึกษาอยู่ที่คณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

●● ครูแจงไม่ได้สอนให้เห็นเป็นต้นกล้า ก็ต้องสูงชั้นอย่างเดียว แข็งแกร่งอยู่ คนเดียว ครูสอนให้เห็นเป็นต้นกล้าที่จะรู้จักดื่มตัวลงมา ไม่จำเป็นว่าเราจะต้องเก่ง จะต้องเรียนให้ได้เกรด 4.00 แต่ว่ากิจกรรมนี้แหลกจะทำให้เราทำงานเป็นเป็นคนที่ดีของสังคมได้ และที่สำคัญครูจะพยายามให้กำลังใจ ซึ่งคน ไม่ทำให้เรารู้สึกว่าสิ่งที่เราคิดเป็นสิ่งที่ไร้ค่า มีครูไม่กี่คนหrovokค่าที่พูดกับเราแบบนี้

เวลาทำงานร่วมกันเป็นงานกลุ่ม หนูชอบที่จะเสนอความคิดเห็น เพื่อนบางคนไม่ชอบความคิดเห็น แต่ไม่กล้าที่จะพูดออกมา เราถือผ่านสายตาของเข้า เขายังไม่โอเคกับความคิดของเรานะ ไม่เป็นไรนะ ปัญหานี้คุยกับได้ ทำให้เรารู้จักฟังคนอื่นมากขึ้น"

นางสาวนิตา เต็งกวน
ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2

●● การทำงานกลุ่มที่ไม่ต้องมีคนมาชี้นำ จะให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ไปเรื่อยๆ และเราจะรู้จักเพื่อนมากขึ้น เช่น บางคนเราไม่เคยคิดเลยว่าเขาจะทำอะไรแบบนี้ได้ แต่เขาทำได้"

หนูชอบคำพูดของครู เวลาครูพูดให้กำลังใจเรา เรารู้สึกดี ทำให้เราอยาก

ทำแบบครู เมื่อเราพูดให้กำลังใจเพื่อนเพื่อบอกว่าสักเหมือนกับที่เราได้รับมา ก็จะช่วยเขาได้บ้างในบางครั้ง

นางสาวริษ่า ไชยมงคล
ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2

"เมื่อก่อนผมค่อนข้างจะเห็นแก่ตัว เหมือนกับครับ แต่พอได้เรียนกับครูแจง ทำงานกับเพื่อนๆ แบบนี้ ทำให้ลดความเห็นแก่ตัวลง เห็นแก่ส่วนรวมมากขึ้น ผมว่าผมค่อนข้างโถเข็มนะ ด้วยคำสอนของครูที่บอกเราว่า อย่ากังวลเพื่อนนะ อย่าเห็นแก่ตัว อะไรแบบนี้ มันทำให้ผมฉุกคิดว่าที่เราทำไปนี้ มันดีหรือเปล่า"

เมื่อก่อน ผมมักจะเลือกงานเดียว ก่อน แต่ปัจจุบันผมมักจะเลือกทำงานกลุ่มก่อน เพราะงานกลุ่มนี้มีการระดมความคิดจากหลายๆ คนที่ต่างกัน เราจะนำความคิดคนโน้นคนนี้มาร่วมกับของเรา ทำให้เกิดความคิดใหม่ๆ ที่บางครั้งเราอาจจะมองข้ามไป เขาไม่แต่เราไม่มี แล้วก็เสริมเติมเติมด้วยกัน แล้วก็ทำให้เป็นงานที่ดีอีกซักหนึ่ง"

นายพิรพัฒน์ สือชัยเกษ
ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2

ครูแจงเรียนรู้ได้ดี จากการนำเครื่องมือใหม่ๆ ที่ได้ มาปรับใช้กับนักเรียน

ครูแจงเล่าว่าจากการเข้าร่วมการขับเคลื่อนปรัชญาของศรีบูรพาเพียงกับบุลนิธสยามกัมมาจล ครูแจงได้เทคนิคการสอนหลายอย่าง เช่น การตั้งคำถาม การกดตอบบทเรียน ซึ่งครูแจงได้นำมาปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และการกำกิจกรรมกับเด็ก นักเรียนที่เรียนกับครูแจงจะต้องผ่านกระบวนการดังกล่าวทุกคน ซึ่งครูแจงจะพิจารณาตามความเหมาะสมของน้องๆ และเวลาที่ใช้ โดยเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจและคิดว่าเด็กน่าจะสามารถคิดได้ดี เช่น โครงงาน ครูแจงจะตั้งคำถามก่อนการทำงาน หลังจากนักเรียนทำโครงงานเสร็จ ครูแจงจะสรุปบทเรียน และให้นักเรียนสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำงาน

ครูแจงสังเกตว่า จากระบวนการสอนเช่นนี้ ครูจะเห็นพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก และครูสามารถประเมินได้ว่าเด็กเกิดการตอบกลับทางความคิดได้หรือไม่ อย่างไร เช่น ในกระบวนการ BAR ครูจะเห็นความคาดหวังของเด็กว่าเด็กอยากรู้อะไร และครูก็จะสอนอะไร หรือในระหว่างกระบวนการกลุ่ม เด็กอาจจะมีความเห็นที่ไม่ตรงกัน ครูก็จะเห็นวิธีการที่เด็กใช้บริหารความขัดแย้ง ซึ่งในบางกรณีเด็กจะแก้ไขปัญหา กันได้อย่างภายในกลุ่ม แต่หากไม่ได้ ครูก็จะต้องเข้าไปช่วยเหลือ หรือในบางครั้งครูก็จะเห็นได้ว่าการวางแผนหรือการคาดคะเนของเด็กไม่ถูกต้อง ครูก็จะใช้คำแนะนำให้เด็กคิดให้รอบด้านมากขึ้น ซึ่งครูแจงจะจัดให้มีการ BAR และ AAR เป็นระยะๆ เพื่อติดตามความก้าวหน้าและผลลัพธ์การทำงานของเด็ก พร้อมกับนำมามอบให้กับครูแจงและนักเรียนรู้ของตนอย่างต่อเนื่อง